¶ Incipit ſcriptum ethycorum ſm ſanctum Thomam de Aquino.

ſ

Icut dicit phs in prīcipio methaphiſice. Sapientis eſt ordinare. cuiꝰ rō ē: qꝛ ſapiā eſt potiſſima ꝑfectio rōnis. cuius ꝓpriū ē cognoſcere ordinē. nā ⁊ ſi vires ſenſitiue cognoſcant res aliquas abſolute: ordinē tn̄ vniꝰ rei ad aliam cognoſcere ē ſoliꝰ itellectꝰ: aut rōnis. Inueniat̄ aūt dupl'r ordo in rebus. Unus quidē ꝑtium alicuiꝰ totius ſeu alicuiꝰ multitudinis ad inuicem: ſicut ꝑtes domus ad inuicē ordinantur Alius ē ordo reꝝ in finē. ⁊ hic ordo ē prīcipalior ꝗ̄ primus. Nā ut phs dicit in xi. metha. Ordo ꝑtiū exercitus ad inuicē. eſt ꝓpter ordinē totius exercitus ad ducē. Ordo aūt q̈druplicit̄ ad rōnem ꝯpat̄. Eſt. n. quidē ordo quē rō nō facit: ſed ſolū ꝯſiderat: ſicut ē ordo rerū naturaliū. Aliꝰ aūt eſt ordo: quē rō ꝯſiderādo facit in ꝓprio actu. puta cū ordinat cōceptus ſuos ad inuicē. ⁊ ſigna ꝯceptuū ſunt voces ſignificatiue. Tertiꝰ aūt ē ordo quē rō ꝯſiderādo facit in oꝑationibus volūtatis. Quartꝰ aūt eſt ordo quē rō ꝯſiderādo facit in exterioribꝰ rebus quaꝝ ipſa eſt cā: ſicut in archa ⁊ domo qꝛ ꝯſideratio rōnis ꝑ habitū perficit̄. ſm hos diuerſos ordines quos ꝓprie rō cōſiderat: ſūt diuerſe ſcie. Nā ad phiam naturalē ꝑtinet cōſiderare ordinē reꝝ quē rō hūana cōſiderat: ſꝫ nō facit: ita ꝙ ſub naturali phia: ꝯphendamꝰ ⁊ methaphiſicā. Ordo aūt quē rō ꝯſiderando facit in ꝓprio actu: ꝑtinet ad rōnalē phiaꝫ: cꝰ eſt ꝯſiderare ordinē ꝑtiū orōnis ad inuicē: ⁊ ordinē prīcipioꝝ ad inuicē ad ꝯclōnes. Ordo aūt actionū voluntariaꝝ: ꝑtinet ad cōſiderationē moralis phie. Ordo aūt quē rō cōſiderando facit in rebus exterioribꝰ cōſtitutis ꝑ rōeꝫ humanā: ꝑtinet ad artes mechanicas. Sic ergo moralis phie circa quā v'ſat̄ pn̄s intētio propriū eſt cōſiderare oꝑationes hūanas: ſm ꝙ ſunt ordinate ad inuicē ⁊ ad finē. dico aūt oꝑationes humanas ſm qō ſunt ordinate: q̄ procedunt a voluntate hōis ſm ordinē rōnis Nā ſi q̄ oꝑationes in hoīe inueniunt̄ que nō ſubiacent voluntati ⁊ rōni: nō dicunt̄ ꝓprie hūane: ſed naturales. ſicut pꝫ de oꝑationibꝰ aīe vegetatiue. q̄ nullo mō cadūt ſub rōne moralis phie. Sicut igit̄ ſubiectū phie naturalis eſt motus: vel res mobilis: ita ſubiectū moral' phie ē oꝑatio hūana ordinata in finē: vel etiā hō ꝓut eſt volūtarie agēs ꝓpter finē. Sciendū eſt aūt ꝙ qꝛ hō natural'r eſt aīal ſociale vtpote q̄ indiget ad ſuā vitā multis q̄ ſibiipſe ſolus p̄pare nō pōt. ꝯn̄s eſt ꝙ hō naturaliter ſit ꝑs alicuiꝰ multitudinis ꝑ quā preſtet̄ ſibi auxiliū ad bene viuendū: quo quidē auxilio indiget ad duo. Primo quidē ad ea q̄ ſunt vite neceſſaria: ſine q̄bus pn̄s vita tranſigi nō pōt ⁊ ad hoc auxiliat̄ hōi domeſtica multitudo cuiꝰ eſt ꝑs. Nā q̄libet hō a ꝑentibus hꝫ generationē: ⁊ nutrimentū: ⁊ diſciplinā. ⁊ ſil'r ſinguli qui ſunt ꝑtes domeſtice familie ſe inuicē iuuāt ad neceſſaria vite. Alio mō iuuat̄ hō a multitudine cuiꝰ eſt ꝑs ad vite ſufficientiam ꝑfectā. ſ. vt hō nō ſolum viuat ſꝫ ⁊ bene viuat habēs oīa q̄ ſibi ſufficiūt ad vitā. ⁊ ſic hōi auxiliat̄ multitudo ciuilis cuiꝰ ipſe ē ꝑs nō ſolū q̄ntum ad corꝑalia: ꝓut. ſ. in ciuitate ſunt multa artificia ad q̄ vna domus ſufficere nō pōt ſed etiā q̄ntū ad moralia inquantū. ſ. ꝑ publicā ꝓtātem coercent̄ inſolentes iuuenes metu pene quos paterna monitio corrigere nō valet.

Sciēdū eſt aūt ꝙ h̄ totū qō eſt ciuil' multitudo vel domeſtica familia hꝫ ſolā vnitateꝫ ordinis ſm quā nō eſt aliq̄d ſimpl'r vnū. ⁊ iō ꝑs eius totiꝰ pōt hr̄e oꝑationē que nō ē oꝑaͦ totius. Sicut miles in exercitu hꝫ oꝑationeꝫ q̄ nō eſt totiꝰ exercitus. Habet nihilominꝰ ⁊ ipm totū aliquā oꝑationē que nō ē ꝓpria alicuius ꝑtium: ſꝫ totiꝰ: puta cōflictus totius exercitus. ⁊ tractꝰ nauis ē oꝑatio multitudinis trahentiū nauē. Eſt aūt aliquid totū quod hꝫ vnitatē nō ſolū ordine: ſꝫ cōpoſitione: aut colligatione vel etiā cōtinuitate: ſm quā vnitatē ē aliq̄d vnū ſimpl'r. ⁊ iō nulla ē oꝑatio ꝑtis q̄ nō ſit totius. In continuis. n. idē ē motꝰ ⁊ totius ⁊ ꝑtis: ⁊ ſil'r in cōpoſitis vel colligatis oꝑatio ꝑtis principal'r eſt totius. ⁊ iō oꝫ ꝙ ad eandē ſciam ꝑtineat talis cōſideratio ⁊ totius ⁊ ꝑtis eius. nō aūt ad eandē ſciam ꝑtinet cōſiderare totū qō hꝫ ſolā ordinis vnitateꝫ ⁊ ꝑtes ipſiꝰ. Et inde eſt ꝙ moralis phia in tres ꝑtes diuidit̄. Quaꝝ prima cōſiderat oꝑatiōes vnius hōis ordinatis ad finē: q̄ vocat̄ monaſtica. Scōa aūt cōſiderat oꝑationes multitudinis domeſtice que vocat̄ yconomica. Tertia aūt cōſiderat oꝑatiōes multitudinis ciuil': que vocat̄ politica. Incipiēs igit̄ Ar̄. tradere moralē phiam a p̄ma ſui ꝑte ī hoc libro: qui dr̄ ethycoꝝ. i. moraliū. Premittit ꝓemiuꝫ: in quo tria facit. Primo. n. oñdit de quo ē intētio. Scōo modū tractandi. ibi. Dicet̄ autem vtiqꝫ ſufficiētia ⁊c̄. Tertio qualis debeat eſſe auditor huiꝰ ſcie. ibi. Unuſquiſqꝫ aut bene iudicat ⁊c̄. Circa primū duo facit. Primo p̄mittit quedā q̄ ſunt neceſſaria ad ꝓpoſitū oſtendendū. Scōo manifeſtat ꝓpoſitū. ibi. Si itaqꝫ aūt aliquis finis ⁊c̄. Circa primū duo facit. Primo. n. ꝓponit neceſſitatē finis. Scōo habitudinē. ibi. Multis aūt orōnibus ⁊c̄. Circa primū tria facit. Primo ꝓponit ꝙ oīa hūana ordinant̄ ad finē. Scōo oñdit diuerſitatem finiū. ibi. Differentia v̄o finiū ⁊c̄. Tertio ꝓponit cōꝑationem finiū ad inuicē. Quoꝝ autem

AJUNTAMENT RIPOLL